

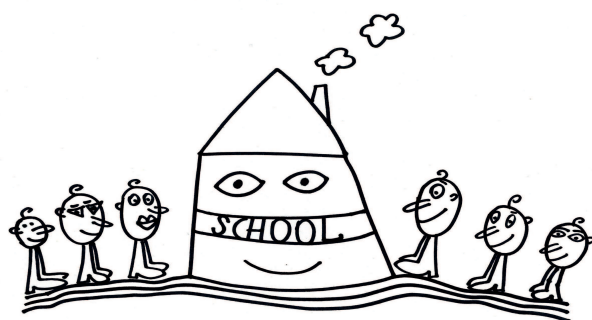

Multilingual Families

AKTIVITY K PODPOŘE MNOHOJAZYČNOSTI VE ŠKOLÁCH

**METODICKÁ PŘÍRUČKA UČITELE
JAK MOTIVOVAT DĚTI K POUŽÍVÁNÍ JAZYKŮ**

salam

TERE

привет

ciao

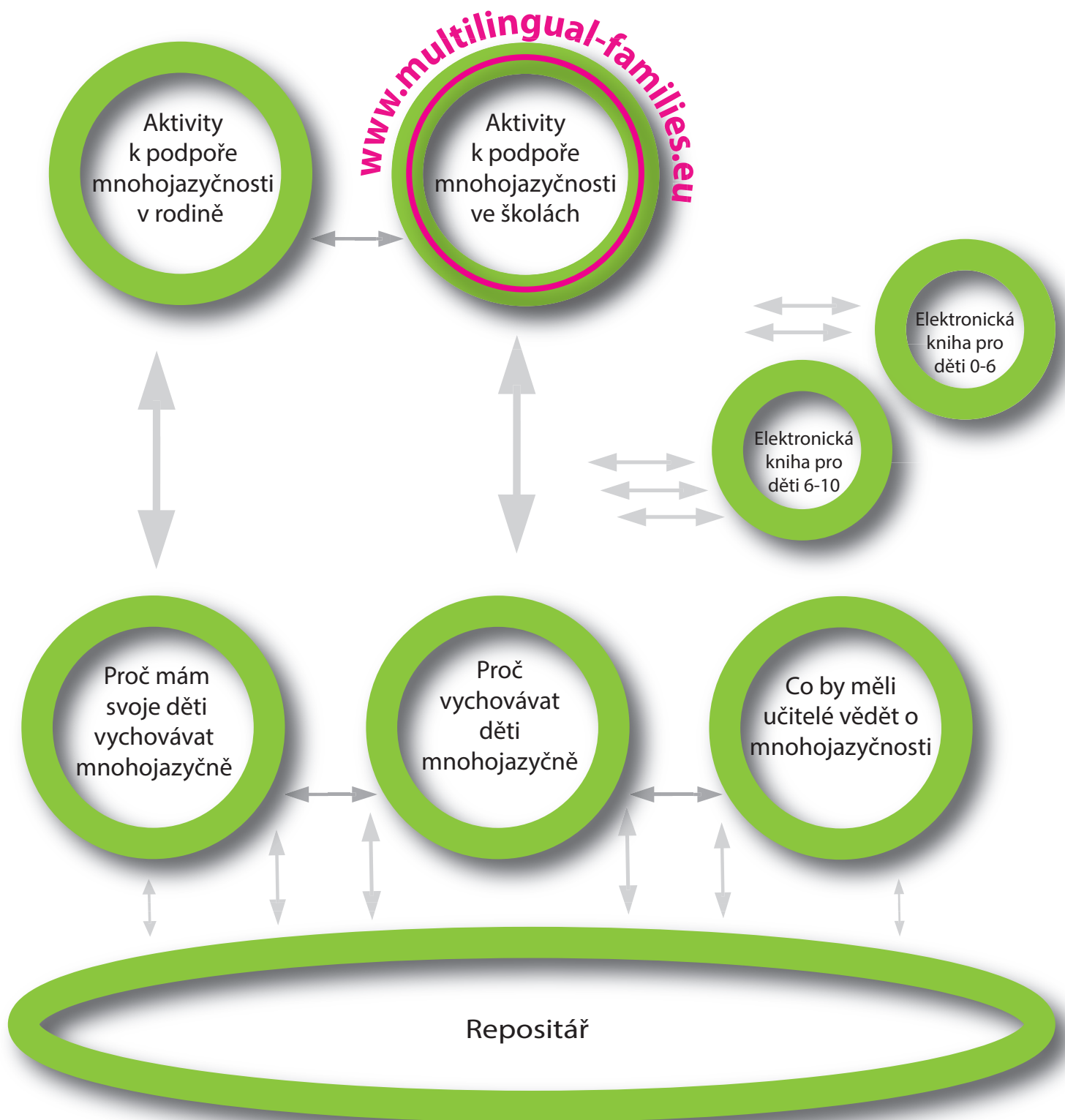
www.multilingual-families.eu

Multilingual Families

Mapa projektu Multilingual Families

www.multilingual-families.eu

Program za
cjeloživotno
učenje

Multilingual Families

OBSAH

PŘEDMLUVA	2
ÚVOD K AKTIVITÁM	3
SEZNAM AKTIVIT	4
SLOVNÍČEK POJMŮ	31
SEZNAM LITERATURY	32
AUTOŘI	33

Vážený učiteli,

Aktivity, které najdete na následujících stránkách, jsou výsledkem společné práce autorů projektu *Multilingual Families*. Je možné využít je pro skupinovou práci s cílem vtáhnout účastníky do programu, aby získali nové dovednosti, upevnili si nové vědomosti a názory a rozvíjeli svoji osobnost ve spolupráci s druhými. Aktivity jsou navrženy tak, aby je bylo možné použít k podpoře mnohojazyčných dětí. Zdůrazňují výhody vyplývající ze schopnosti mluvit více jazyky, hodnotu znalosti cizích jazyků a posilují respekt, zvědavost a touhu po dalších vědomostechu všech účastníků.

Aktivity vedou k okamžitému osvojení nových dovedností. Je to proces, který je efektivní a jehož účinky jsou dlouhodobé. Praktický aspekt aktivit pomáhá upevnit nabyté vědomosti v paměti, čímž se vytváří nová zkušenost a následně nová dovednost. Mezi důležité aspekty osvojování nových dovedností patří:

Motivace – chuť objevovat nové věci, touha po vědomostech, zvědavost.

Bezpečné prostředí – prostředí, ve kterém se účastníci cítí pohodlně, přirozeně a bezpečně. V takovémto prostředí děti nemají zábrany a bez obav projevují svoje pocity a názory před ostatními. Nebojí se druhé akceptovat a mohou tak od nich získat hodnotné informace.

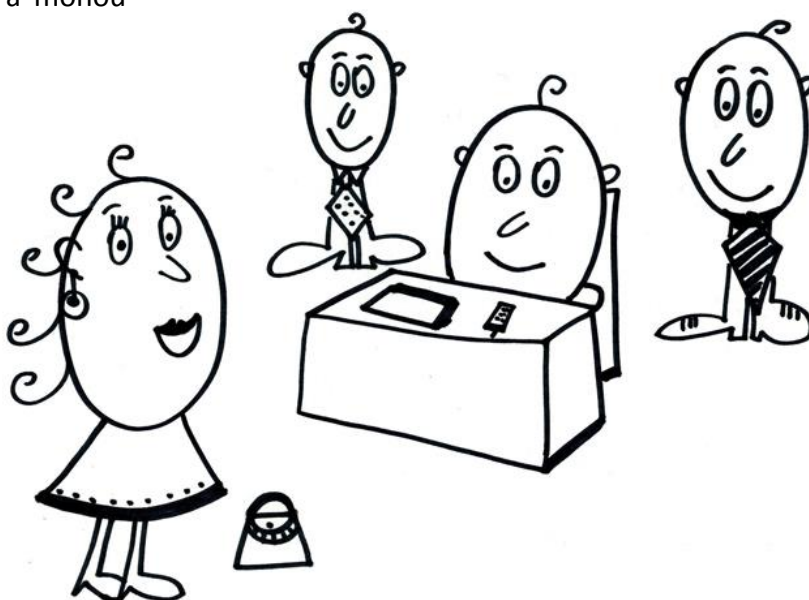
Sounáležitost s druhými – představuje předpoklad pro rozvoj tvořivosti dětí, jejich ochotu podstoupit riziko, objevovat nové situace a soutěžit s druhými. Vytváří pocit bezpečí a jistoty, radost ze sdílení zážitků a dojmy, které mohou děti sdílet a obohatit se tak navzájem.

Radostná nálada – další přínos vyplývající ze situace, kdy děti zažijí úspěch a kdy se cítí spokojeně. Usnadňuje spolupráci mezi dětmi a nabytí nových vědomostí a dovedností.

Aktivity v této příručce mohou být použity tak, jak jsou, ale mohou také sloužit jako inspirace k vytvoření Vašich vlastních nápadů, tak, aby vyhovovaly Vám i Vaším dětem.

Přejeme Vám a Vaším studentům mnoho úspěchů při práci s aktivitami, mnoho vzájemně obohacujících zážitků a spokojenost s dosaženými výsledky.

Autoři

ÚVOD K AKTIVITÁM

Aktivity projektu *Multilingual Families* jsou navrženy tak, aby usnadnily učitelům nelehký úkol motivovat studenty z rodin s více než jedním jazykem k udržení jazyků rodiny. Jejich cílem je také vzbudit zájem dětí o jazyky a propagovat mnohojazyčnost přitažlivým a zábavným způsobem.

Praktická realizace aktivit v prostředí školy si klade za cíl nenásilným a tvořivým způsobem zvýšit povědomí o jazykové a kulturní rozmanitosti Evropy a podpořit mnohojazyčnost u dětí předškolního a školního věku.

Kromě mnohojazyčnosti je podporován i zájem o jiné kultury. Aby se zabránilo sociální marginalizaci dětí, jejichž mateřský jazyk je odlišný od jazyka většinové společnosti, byly aktivity obohaceny o motivační prvek, který děti podněcuje ke studiu jazyků. Zdůrazněn je i fakt, že jazyky se lze učit způsobem, který nenudí a že schopnost člověka mluvit více jazyky představuje pro něj i pro společnost velký přínos.

Děti projevují zájem o jazyky a jsou zvědavé, potřebují však podporu rodičů, rodinných příslušníků a jiných dospělých. Schopnost mluvit více jazyky může být považována za přednost a vzor pro ostatní - nejen děti, ale i dospělé. Aktivity v tomto dokumentu je možné přizpůsobit mnoha situacím, záleží pouze na tvořivosti učitele.

Struktura dokumentu z hlediska zastoupení aktivit různého druhu a účelu nabízí mnohovrstevný pohled na mnohojazyčnou výchovu se všemi jejími aspekty. Určujícím kritériem pro podobu aktivit nebylo to, jak dlouhý má být jejich popis. Ten se liší v závislosti od jejich charakteru. Pro popis informací k aktivitám a k jejich průběhu bylo však u každé z nich použito stejné struktury, která má učitelům pomoci s orientací v dokumentu. Popis aktivit zahrnuje věk studentů, pro které jsou určeny, cíle aktivit a také jejich délku. Průběh realizace aktivit je podrobně popsán společně s dovednostmi, které budují a posilují.

Všechny aktivity lze snadno propojit s vyučovacími obsahem v mateřských a základních školách.

JAK POUŽÍVAT PRŮVODCE AKTIVITAMI

Pro snazší orientaci má popis všech aktivit stejnou strukturu:

- **DÉLKA AKTIVITY:** čas nezbytný pro realizaci aktivit.
- **VĚKOVÁ KATEGORIE:** cílová skupina pro realizaci aktivit, 0 až 6 let, nebo 6 až 10 let.
- **KLÍČOVÁ SLOVA:** souhrn cílů, obsahu a použité metodiky aktivit
- **JAZYK PŮVODNÍHO ZDROJE:** aktivity představují původní „osvědčené postupy“ shromážděné partnerskými organizacemi projektu *Multilingual Families*. Z tohoto důvodu se jazyky původních aktivit liší. Pro použití v co největším počtu škol jsou k dispozici ve všech 17 jazycích projektu *Multilingual Families*. Na stránkách projektu jsou dostupné i aktivity vytvořené, nebo doporučované rodiči a učiteli. Většinu aktivit lze realizovat v libovolném jazyce.
- **POMŮCKY:** seznam pomůcek nezbytných k realizaci aktivit.
- **CÍL AKTIVITY:** popis cílů aktivit. Naleznete zde i popis očekávaných výstupů aktivit, s důrazem na dovednosti, které budují a posilují.
- **PŘÍPRAVA NA AKTIVITU:** příprava na aktivity předcházející jejich realizaci ve třídě.
- **POSTUP:** pečlivě popsán postup provede učitele realizací všech aktivit od začátku do konce. Proces realizace lze přizpůsobit konkrétním situacím, nebo jej rozšířit. O zkušenosti s prací s aktivitami je možné podělit se na stránkách projektu.
- **PŘÍNOS AKTIVITY:** přidaná hodnota všech aktivit. Obsahuje i odkaz na teoretické informace o tom, jak aktivity přispívají rozvoji jazykových dovedností.
- **ZDROJ AKTIVITY:** u každé aktivity je uveden odkaz na její zdroj.

* — všechna slova označená hvězdičkou jsou zařazena do *Slovníčku pojmů*.

SEZNAM AKTIVIT

Číslo	NÁZEV	VĚKOVÁ KATEGORIE	KLÍČOVÁ SLOVA	STRUČNÝ POPIS
A1	HRAJEME SI S BÁSNIČKAMI	6–10	básničky, porozumění, obsah	Aktivity s básničkami v různých jazycích.
A2	MŮJ OBLÍBENÝ SVÁTEK	6–10	svátek, fotografie, představivost, suvenýry, kultura	Popis oblíbeného svátku.
A3	TLESKNĚTE NA SLOVO	6–10	audio, tleskání, nahrávka, zvuk	Rozeznávání cizích slov.
A4	RUKAMA, NOHAMA	0–6	tělo, popis, pohyb, obrázek lidského těla	Učení se jazyků pomocí částí těla.
A5	HRA S MAPOU EVROPY	6–10	mapa, země, spojování, jména	Zeměpisná hra s jazyky.
A6	MŮJ PES DĚLÁ HAF HAF!	0–6	jazyky, zvuky zvířat, online	Zvuky zvířat v různých jazycích.
A7	KOLIK KLOBOUKŮ, TOLIK JAZYKŮ	0–6 6–10	jazyky, zvířata, barvy	Jazyková hra s klobouky.
A8	NAŠE SBÍRKA JAZYKŮ	6–10	mapa světa, jazyky	Sbírka jazyků třídy.
A9	ČAJOVÁ KONVICE	6–10	hra, homonyma, popis, definice, jazykový repertoár	Slova, která zní podobně.
A10	POPIŠTE ZVUK, VYTVOŘTE PŘÍBĚH!	0–6	hra, popis, jazykový repertoár, vyprávění, online	Vytváření příběhů.
A11	ZPÍVEJTE A TANCUJTE!	0–6	zpěv, tanec, části těla, slovní zásoba	Učení se jazyků pomocí písniček.
A12	MŮJ JAZYKOVÝ PORTRÉT	6–10	vnímání jazyků, použití jazyků	Vybarvování a doplňování obrysu lidského těla.
A13	MAPA ZEMÍ A JAZYKŮ	6–10	povědomí o jazycích, kulturní rozmanitost	Hra na cestování povzbuzující představivost.
A14	JAZYKOVÁ VĚŽ	6–10	hra, tvořivost, jazykový repertoár	Stavění věže z předmětů obsahujících slova a věty v různých jazycích.
A15	JAK SE TO ŘEKNE VE TVÉM JAZYCE?	6–10	slovní zásoba, porovnávání slov, identifikace slov	Porovnávání slov v různých jazycích.
A16	OSLAVUJEME...	0–6 6–10	kulturní rozmanitost, kulturní povědomí a porozumění	Prezentace oblíbeného svátku.
A17	SPOJTE PÍSMENA!	6–10	písmena, čtení, abeceda, latinka, arabská abeceda, cyrilice, řecká abeceda	Hra s písmeny různých druhů abecedy.
A18	VÍTEJTE VE SVĚTĚ JAZYKŮ	6–10	identifikace slov, učení se jazyků	Hra s výrazy v různých jazycích v obálkách.
A19	POHLEDNICE	6–10	identifikace slov, učení se jazyků	Mnohojazyčná pohlednice.
A20	TURISTA	6–10	turista, turismus, město, jména, spojování, cestování	Fiktivní cestovatel napříč Evropou.
A21	RYCHLÉ PRSTY	0–6	čísla, počítání, části těla	Počítání v různých jazycích.
A22	SKRYTÁ SLOVA	6–10	komunikace, slova, výrazy, hra	Hádání slov.
A23	GARFIELD A JEHO KAMARÁDI	6–10	komiks, pozdravy, kreslený příběh, online	Vícejazyčný komiks.
A24	HRÁTKY S ABECEDOU	6–10	abeceda, slovní zásoba, online	Hra na správnou výslovnost.
A25	TŘÍDNÍ SLOVNÍK	6–10	poslechové dovednosti, slovnízásoba, společné učení	Slovník výrazů v různých jazycích používaných ve třídě.
A26	HRY S OMALOVÁNKAMI	0–6	omalovánky, pastelky, barvy, online	Učení se barev za použití online omalovánek.

Tento projekt byl realizován za finanční podpory Evropské unie.

Za obsah publikací (sdělení) odpovídá výlučně autor.

Publikace (sdělení) nereprezentují názory Evropské komise a Evropská komise neodpovídá za použití informací, jež jsou jejich obsahem.

Program
celoživotního
učení

SPÓŁCZNA AKADEMIA NAUK

www.multilingual-families.eu

A1

HRAJEME SI S BÁSNIČKOU

DÉLKA AKTIVITY	15–20 minut
VĚKOVÁ KATEGORIE	6–10
KLÍČOVÁ SLOVA	básničky, porozumění, obsah
JAZYK PŮVODNÍHO ZDROJE	angličtina
POMŮCKY	vybraná básnička

CÍL AKTIVITY

Cílem aktivity je pomocí krátkých básniček v různých jazycích rozšířit jazykové povědomí a vytvořit základní představu o cizím jazyku. Aktivita zprostředkuje dětem seznámení se základními projevy cizího jazyka přirozenou a hravou formou. Děti se naučí odříkávat básničku v jiném jazyce, než jsou zvyklé.

PŘÍPRAVA NA AKTIVITU

Dítě si zvolí libovolnou básničku ve svém rodném jazyce. Mělo by být dobře obeznámeno s jejím obsahem, aby dokázalo ostatním dětem stručně popsat její obsah. Je vhodné nasměrovat dítě k použití kratší básničky, typické pro zemi jeho původu, tak aby se ji ostatní děti mohli naučit v co nejkratším čase. Učitel pomáhá dítěti s výběrem a jeho přípravou na aktivitu.

PŘÍNOS AKTIVITY

Dítě se na chvíli ocitne v roli učitele, usměrňujícího ostatní děti ke správné výslovnosti slov z básničky. V centru pozornosti se neocitá pouze dítě, ale i jazyk, kterým mluví. Výsledkem může být pocit hrlosti na svůj výkon i jazyk.

ZDROJ AKTIVITY

Léglu C., 2010, *Multilingualism and mother tongue in medieval French, Occitan, and Catalan narratives*, University Park, Pa.: Pennsylvania State University Press.

POSTUP

Na začátku aktivity dítě nebo učitel rozdá ostatním dětem ve třídě nebo skupině text básničky v cizím jazyku. Básničku může učitel nebo dítě pro lepší názornost napsat i na tabuli. Může to pomoci ostatním dětem vyslovovat jednotlivá slova správně. Dítě krátce představí ostatním básničku. Potom několikrát přečte text nahlas, ostatní děti se přidají. Učitel pomáhá dětem s výslovností přepisem obtížnějších slov v textu básničky na tabuli. Dítě poté přeloží text básničky pro ostatní děti. Slova a výrazy ukazuje zároveň na tabuli. Všechny děti se snaží přečíst text básničky co nejvěrněji, sborově i jednotlivě. Tento proces může vyústit v zábavnou situaci, jelikož se děti snaží napodobovat výslovnost a intonaci jazyka, na který nejsou zvyklé. Po určité době by celá třída nebo skupina měla být schopna přečíst celý text. Aktivitu lze uzavřít zvýrazněním některých slov nebo frází na tabuli spolu s jejich překladem do jazyka dětí. Tyto slova a fráze se děti naučí a snaží se je zapamatovat.

DÉLKA AKTIVITY	20–30 minut
VĚKOVÁ KATEGORIE	6–10
KLÍČOVÁ SLOVA	svátek, fotografie, představivost, suvenýry, kultura
JAZYK PŮVODNÍHO ZDROJE	angličtina
POMŮCKY	fotografie, suvenýry, materiály k vybranému svátku

CÍL AKTIVITY

V průběhu této aktivity se děti seznámí se svátky, zvyky a tradicemi konkrétní země. Aktivita zároveň podporuje jejich představivost a narativní kompetence.

PŘÍPRAVA NA AKTIVITU

Dítě si připraví co největší množství materiálu o svém oblíbeném svátku. Lze použít obrázky, fotografie a různé předměty. Je důležité, aby použité materiály pomohly ostatním dětem vytvořit si co nejúplnější představu o svátku. Učitel podle potřeby pomáhá dítěti s přípravou prezentace. Je vhodné, aby dítě mělo o svátku co nejvíc informací, aby bylo připraveno zodpovědět otázky ostatních dětí.

PŘÍNOS AKTIVITY

Aktivita pomáhá dětem uvědomit si význam svátku jako oslavy určité události. Děti také získají povědomí o historických, náboženských a kulturních odlišnostech.

ZDROJ AKTIVITY

Ennaji M., 20–6, *Multilingualism, cultural identity and education in Morocco*, New York: Springer.

POSTUP

Dítě vybranou formou prezentuje svátek ostatním dětem a předvede jim materiál související se svátkem. Učitel poté požádá žáky, aby řekli co nejvíc slov a výrazů v spojitosti se svátkem, o němž se právě dozvěděli, a zapisuje je na tabuli. Třída, nebo skupina se rozdělí do čtyřčlenných skupin a použijí slova a výrazy z tabule k popisu vlastní představy o svátku. Informace zapisují na papír a doplní ho kresbami. Po určité době dítě, které prezentovalo svátek, spolu s učitelem vyhodnotí výtvořky všech skupin a vyhlásí skupinu, jejíž výtvořka nejlépe odpovídá vybranému svátku. Na závěr si děti mohou ve skupinách vymyslet vlastní představu o ideálním svátku spolu s jeho původem a způsobem připomínání. Jednotlivé nápady prezentují skupiny před celou třídou.

DÉLKA AKTIVITY	15–20 minut
VĚKOVÁ KATEGORIE	6–10
KLÍČOVÁ SLOVA	audio, tleskání, nahrávka, zvuk
JAZYK PŮVODNÍHO ZDROJE	angličtina
POMŮCKY	audio nahrávka

CÍL AKTIVITY

Cílem aktivity je představit jazyky, kterými mluví mnohojazyčné děti ve třídě. Prostřednictvím ní si děti vytvoří základní představu o struktuře a pravidlech výslovnosti cizích jazyků.

PŘÍPRAVA NA AKTIVITU

Dítě si opatří audio nebo video nahrávku příběhu, případně písničky v konkrétním jazyce. Je vhodné použít nahrávku se zřetelnou výslovností, aby bylo možné identifikovat jednotlivá slova v textu nahrávky.

PŘÍNOS AKTIVITY

Aktivita buduje a posiluje poslech - dovednost, která je důležitá pro učení se jazyků obecně.

ZDROJ AKTIVITY

Teller V., White S.J., 1980, *Studies in child language and multilingualism: transnationalism, ethnicity, and the languages of American literature*. New York, N.Y.: New York Academy of Sciences.

POSTUP

Aktivitu je vhodné realizovat s dětmi sedícími v kruhu. Učitel dětem sdělí, že uslyší příběh, nebo písničku v cizím jazyce. Dítě představí nahrávku a stručně popíše její obsah. Řekne ostatním, že nahrávka obsahuje jedno slovo nebo výraz, který se opakuje. Napíše slovo nebo výraz na tabuli, zřetelně ho několikrát vysloví a přeloží do společného jazyka třídy. Děti si mohou zkusit slovo několikrát sami vyslovit. Učitel poté řekne dětem, aby tleskly pokaždé, kdy v nahrávce uslyší dané slovo nebo výraz. Učitel nebo dítě spustí nahrávku, děti poslouchají a tleskají kdykoliv slyší dané slovo. Je možné zvolit i více slov, nebo výrazů, které se v nahrávce vyskytují opakovaně. V tom případě lze zvolit pro každé slovo, nebo výraz jiný signál, např. dupnutí nohou, nebo zvednutí ruky.

A4

rukama, nohama

DÉLKA AKTIVITY	10–15 minut
VĚKOVÁ KATEGORIE	0–6
KLÍČOVÁ SLOVA	tělo, popis, pohyb, obrázek lidského těla
JAZYK PŮVODNÍHO ZDROJE	angličtina
POMŮCKY	obrázek lidského těla

CÍL AKTIVITY

Charakter aktivity ji předurčuje jako ideální způsob „zahřátí“ žáků na začátku vyučování, hodiny, nebo skupiny aktivit. Cílem je seznámit děti se základní slovní zásobou související s lidským tělem v různých jazycích.

PŘÍPRAVA NA AKTIVITU

Je potřeba ujistit se, že mnohojazyčné dítě ve třídě dokáže v jazyce své rodiny pojmenovat všechny důležité části lidského těla.

PŘÍNOS AKTIVITY

Aktivita vhodně kombinuje pohyb s učením se jazyka. Aktivitu lze volně modifikovat. Části lidského těla je možné nahradit barvami, nebo zvířaty. Aktivita je vhodná i pro starší děti, s jednotlivými slovy napsanými na tabuli.

ZDROJ AKTIVITY

Kharkhurin A.V., 2012, *Multilingualism and creativity*, Buffalo: Multilingual Matters.

POSTUP

Mnohojazyčné dítě pomocí obrázku lidského těla zavěšeného na tabuli pojmenuje různé části v jazyce své rodiny. Je vhodné omezit se na základní části lidského těla, jako jsou ruce, nohy, hlavy, břicho nebo prsty. Ostatní děti slova několikrát zopakují jednotlivě i sborově. Když jsou slova schopny správně vyslovit, vytvoří kruh a mnohojazyčné dítě začne jednotlivá slova nahlas odříkávat. Po každém slově děti ukážou na příslušnou část svého těla. Dítě může tempo odříkávání slov neustále zvyšovat, takže ostatní děti musí reagovat stále rychleji. Po několika kolech aktivity se mohou děti v roli vedoucího, který říká slova, vystřídat.

A5

HRA S MAPOU EVROPY

DÉLKA AKTIVITY	10–15 minut
VĚKOVÁ KATEGORIE	6–10
KLÍČOVÁ SLOVA	mapa, země, spojování, jména
JAZYK PŮVODNÍHO ZDROJE	angličtina
POMŮCKY	mapa Evropy, seznam jmen (viz příloha č. 1), seznam pozdravů (viz příloha č. 2)

CÍL AKTIVITY

Cílem aktivity je zvýšit povědomí o kulturních symbolech a jménech charakteristických pro různé země Evropy. Aktivita posiluje i citlivost k odlišným kulturám.

PŘÍPRAVA NA AKTIVITU

Před aktivitou je potřeba připravit přehledné mapy Evropy dostatečné velikosti, s adekvátním prostorem pro zapisování názvů jednotlivých zemí. Je také vhodné obeznámit se s informacemi v přílohách k aktivitě.

PŘÍNOS AKTIVITY

Prostřednictvím aktivity lze zvýšit povědomí o jazykové různorodosti v zemích Evropy. Geografický přesah aktivity a různé variace běžných jmen pomáhají dětem přiřadit odlišné podoby jmen ke konkrétním zemím Evropy.

ZDROJ AKTIVITY

Schultz T., Kirchoff K., 2006, *Multilingual speech processing: transnationalism, ethnicity, and the languages of American literature*, Amsterdam: Elsevier Academic Press.

POSTUP

Učitel rozdělí třídu do tříčlenných nebo čtyřčlenných skupin. Každá skupina obdrží mapu Evropy a seznam jmen v pěti evropských jazycích. Děti prostudují mapu a s pomocí učitele vybarví a pojmenují země, které ve svém životě navštívily. Každý člen skupiny vybarví příslušné země svou barvou, je tedy možné, že některé země budou vybarvené vícekrát. Děti ve skupině pohovoří o důvodech návštěvy dané země (dovolená, návštěva). Po vybarvení mapy děti v každé skupině společně přiřadí jména uvedená v seznamu ke správným zemím na mapě. Učitel sleduje práci dětí a pomáhá se správnými odpověďmi. Poté co všechny skupiny správně přiřadí jména k zemím, učitel nahlas přečte jednotlivé pozdravy a nechá děti hádat, z jakého jazyka pocházejí. Na závěr aktivity je možné vyhlásit vítěze, tj. skupinu s největším počtem správných odpovědí.

PŘÍLOHA 1

ČEŠTINA	ŠPANĚLŠTINA	ANGLIČTINA	FINŠTINA	FRANCOUZŠTINA
Jakub	Jacobo	James	Jaakko	Jacques
Jan	Juan	John	Janne	Jean
Zuzana	Susana	Susan	Sanni	Suzanne
Jiří	Jorge	George	Jyrki	Jorioz
Marie	Maria	Mary	Mai	Marion

PŘÍLOHA 2

ČEŠTINA	ŠPANĚLŠTINA	ANGLIČTINA	FINŠTINA	FRANCOUZŠTINA
Ahoj	Hola	Hello	Hei	Salut
Dobrý den	Buenos días	Good morning	Hyvää päivää	Bonjour
Nashledanou	Hasta la vista	See you	Näkemiin	Au revoir

A6

MŮJ PES DĚLÁ HAF HAF!

DÉLKA AKTIVITY	15–20 minut
VĚKOVÁ KATEGORIE	0–6
KLÍČOVÁ SLOVA	jazyky, zvuky zvířat, online
JAZYK PŮVODNÍHO ZDROJE	angličtina
POMŮCKY	zvuky, která vydávají různá zvířata.

CÍL AKTIVITY

Cílem aktivity je rozšířit jazykové povědomí a pomoci dětem uvědomit si odlišnost podob zvuků zvířat v různých jazycích.

PŘÍPRAVA NA AKTIVITU

Před aktivitou je nutné shlédnout video, které je dostupné na YouTube s názvem „Bow wow meow“ od uživatele „seedeeep“. Odkaz na video:

<http://www.youtube.com/watch?v=loMy3kfTMgE>. Doporučujeme také připravit karty podobné těm, které jsou použity ve videu, tj. obrázků psa, kočky, prasete, kuřete a krávy.

PŘÍNOS AKTIVITY

Děti si uvědomí, že v různých jazycích existují různé způsoby vyjádření zvuků, které vydávají zvířata. Důležité je také uvědomění si faktu, že neexistuje přímá a jediná souvislost mezi určitým jevem a jeho vyjádřením v různých jazycích. Podoba zvukomalebného vyjádření zvuků zvířat je tedy dána kulturními zvyklostmi a tradicemi.

ZDROJ AKTIVITY

Video “Bow wow meow” od uživatele seedeeep, <http://www.youtube.com/watch?v=loMy3kfTMgE> In: YouTube

Podle: Prap L., 2006, *Das tierische Wörterbuch*, Gossau [u. a.]: Nord-Süd-Verl.

POSTUP

Děti společně shlédnou video a snaží se napodobit zvuky, které vydávají jednotlivá zvířata. Starší děti mohou ke zvukům přiřazovat jazyky, ve kterých se používají. Děti porovnají zvuky v jazycích ve videu se zvuky zvířat ve vlastním jazyce a vytvoří plakát obsahující obrázky zvířat a zvuky zvířat, které vydávají, v různých jazycích.

Možnosti a alternativy

Tato činnost může být výzvou bez použití videí a pokud dáte dětem jen obrázky zvířat. Mohou zkusit napodobovat zvuky zvířat ve všech svých jazycích.

DĚLKA AKTIVITY	15–20 minut (přípravná fáze aktivity trvá přibližně jeden týden)
VĚKOVÁ KATEGORIE	0–6, 6–10
KLÍČOVÁ SLOVA	jazyky, zvířata, barvy
JAZYK PŮVODNÍHO ZDROJE	angličtina
POMŮCKY	slova v různých jazycích

CÍL AKTIVITY

Cílem aktivity je rozšířit jazykové povědomí, vytvořit vzorové skupiny slov ve všech jazycích třídy a zviditelněním jazyků posílit postavení dětí, které těmito jazyky mluví.

PŘÍPRAVA NA AKTIVITU

Učitel vytvoří sbírku slov označujících zvířata, barvy, jídla a různé předměty ve všech jazycích třídy. Tento proces, jenž je aktivitou sám o sobě, by měl být prováděn po delší dobu. Učitel rovněž připraví barevné klobouky nebo stužky. Jejich počet by měl odpovídat počtu jazyků zastoupených ve třídě. Každý klobouk nebo stužka představuje jeden jazyk.

PŘÍNOS AKTIVITY

Děti se zábavnou formou učí slova v různých jazycích, které jsou zastoupeny ve třídě. Dalším přínosem aktivity je výměna rolí, kdy se z dítěte, které mluví určitým jazykem, stává autorita pro ostatní děti ve skupině. Role učitele je omezena na nezbytnou asistenci, musí však realizovat velmi důležitý proces přípravy aktivity.

ZDROJ AKTIVITY

Projekt *Multilingual Families*

POSTUP

Jedno dítě vybere se zavřenýma očima jeden z barevných klobouků a dá si ho na hlavu. Jeho úkolem je říct alespoň dvě slova v jazyce, který klobouk představuje. Děti, které tento jazyk ovládají, poskytují pomoc a podporu. Postup se opakuje, dokud se nevystřídají všechny děti a jazyky.

DÉLKA AKTIVITY	15–20 minut
VĚKOVÁ KATEGORIE	6–10
KLÍČOVÁ SLOVA	jazyky, mapa světa
JAZYK PŮVODNÍHO ZDROJE	angličtina
POMŮCKY	jazyky třídy

CÍL AKTIVITY

Cílem aktivity je rozšířit jazykové povědomí a vytvořit vzorovou sbírku slov ve všech jazycích, které jsou zastoupené ve třídě.

PŘÍPRAVA NA AKTIVITU

Učitel připraví mapu světa, na které lze snadno identifikovat jednotlivé země.

PŘÍNOS AKTIVITY

Děti si uvědomí, kolik různých jazyků je přítomných ve třídě a seznámí se s nimi. Uvědomí si také, že různými jazyky se mluví ve více částech světa. Děti se rovněž dozví, že některá slova zní v různých jazycích podobně.

ZDROJ AKTIVITY

Schultz T., Kirchhoff K., (2006) *Multilingual speech processing: transnationalism, ethnicity, and the languages of American literature*, Amsterdam: Elsevier Academic Press.

POSTUP

Děti vytvoří seznam všech jazyků, kterými mluví nebo které znají od rodičů, prarodičů, přátel a dalších lidí. Jména jazyků zapíšou na karty a připnou je na mapu. Pozor! Některými jazyky jako jsou například arabština, turečtina, španělština, portugalština, ukrajinština nebo ruština se mluví ve více než jedné zemi. Vhodnou mapu světa lze nalézt na www.mapsofworld.com. Děti následně zjistí, jak znějí slova ve všech jazycích zastoupených ve vytvořeném seznamu. Příklady slov: matka, otec, čaj, čokoláda. Lze přidávat další slova. Učitel napíše tato slova na tabuli ve všech jazycích. Některá slova mohou mít v různých jazycích podobný tvar; je potřeba na tento fakt děti upozornit. Děti mohou rovněž zjistit význam krátkých vět v různých jazycích. Příklady vět: Mluvíte...?, Jmenuji se..., Jsem z/ze.... Lze přidat další věty.

DÉLKA AKTIVITY	10–20 minut (přípravná fáze aktivity ve skupinách může trvat až 60 minut)
VĚKOVÁ KATEGORIE	6–10
KLÍČOVÁ SLOVA	hra, homonyma, popis, definice, jazykový repertoár
JAZYK PŮVODNÍHO ZDROJE	angličtina
POMŮCKY	obrázky

CÍL AKTIVITY

Čajová konvice je dětská hra, kde úkolem hráčů je uhodnout slovo s různými významy (homonyma) s využitím nápovědy od ostatních hráčů, například: *Čajovou konvici* otvíráme klíčem. Na *čajové konvici* bydlí král a královna.

PŘÍPRAVA NA AKTIVITU

Učitel s dětmi vytvoří sbírku slov v různých jazycích, které vypadají a znějí stejně, mají však různé významy. Lze využít seznamů homonym v různých jazycích dostupných na internetu. Pro názornost a pochopení by učitel měl aktivitu uvést pomocí obrázků představujících homonyma (např. obrázek budovy zámku a obrázek visacího zámku). Děti začnou vytvářet kolekci obrázků nebo fotografií podle vzoru dostupného na www.weltabc.at/nouns/page/795. Vytvářet skupiny homonym samostatně je náročnější, učitel však může zkoušet děti nechat pracovat ve skupinách, výsledek může být překvapující.

PŘÍNOS AKTIVITY

Definování slov abstraktním způsobem zlepšuje schopnost vyjadřování dětí a může přispět k rozšíření jejich slovní zásoby nejen v mateřském jazyce.

ZDROJ AKTIVITY

Tato aktivita je variantou dětské hry známé v mnoha zemích a jazycích.

Podle: *Handreichung zum guten Umgang mit schulischer Mehrsprachigkeit*, 2012, ÖSZ (ed.), KIESEL neu, Heft 2.

Jest dostępne w Internecie w sekcji „Download” na stronie:

www.oesz.at/OESZNEU/main_05.php?page=0511.

POSTUP

Čajová konvice se obvykle hraje s podstatnými jmény. Děti sedí v kruhu, jedno z nich poskytuje nápovědu, ostatní hádají slova. Dítě, které uhodne slovo, přebírá roli vedoucího. Hru lze rovněž hrát ve skupinách. Jednodušší alternativou je hra s vlastními jmény nebo se slovy v různých jazycích. Míchání jazyků je obvykle zdrojem zábavy a současně zvyšuje povědomí o možných nedorozuměních vyplývajících z různého významu podobně znějících slov v různých jazycích. Je vhodné zapojit všechny jazyky třídy. Děti vytvoří sbírku homonym v různých jazycích, například slovo *zachod* znamená v polštině západ.

DÉLKA AKTIVITY	45 minut
VĚKOVÁ KATEGORIE	0–6
KLÍČOVÁ SLOVA	hra, popis, jazykový repertoár, vyprávění, online
JAZYK PŮVODNÍHO ZDROJE	němčina
POMŮCKY	zvukové soubory dostupné například na theaterverlag.eu

CÍL AKTIVITY

Cílem aktivity je motivovat děti k vytvoření vlastních příběhů založených na zvucích a posílit tak jejich představivost a vystupování před publikem.

PŘÍPRAVA NA AKTIVITU

Vyberte a stáhněte z databáze zvuků několik příkladů. Na uvedeném odkazu jsou k dispozici tyto kategorie: příroda, doprava, domov, jiné a atmosféra.

PŘÍNOS AKTIVITY

Popis zvuků a použití slov v různých jazycích posiluje slovní zásobu. Zvuky v dětech vyvolávají různé představy, které lze využít pro vytvoření příběhů. Kolektivní vyprávění může pomoci rozvinout schopnost přednesu. (Schmölzer-Eibinger 2008/2011)

ZDROJ AKTIVITY

Projekt *Multilingual Families*

Podle

http://theaterverlag.eu/28.Sounds__Geraeusche.html

Auditorix – Welt des Hörens:

<http://www.auditorix.de/welt-der-geraeusche/geraeusche-memory.html>

Schmölzer-Eibinger S., 2008/2011, *Lernen in der Zweitsprache. Grundlagen und Verfahren der Förderung von Textkompetenz in mehrsprachigen Klassen*, Tübingen: Narr.

POSTUP

Děti poslouchají různé zvuky a hádají jejich původ. Popisují kontext ve všech jazycích třídy a vytváří příběhy inspirované zvuky – v různých jazycích. Učitel přehraje některé zvuky a nechá třídu hádat pomocí otázek, například: Co slyšíte? Odkud zvuk pochází? Zkuste si představit a popsat okolnosti vzniku daného zvuku. Připomíná vám zvuk něco, co jste v životě prožili? Vyprávějte o tom. Děti si poté ve dvojicích vypráví krátké příběhy a nakreslí je. Mohou použít slova ze všech jazyků, které znají. Starší děti se mohou připravit a vytvořit příběh společně. Příběhy mohou být mnohojazyčné.

DÉLKA AKTIVITY	30 minut
VĚKOVÁ KATEGORIE	6–10
KLÍČOVÁ SLOVA	zpěv, tanec, části těla, slovní zásoba
JAZYK PŮVODNÍHO ZDROJE	angličtina (dostupné v jiných jazycích)
POMŮCKY	audio přehrávač nebo počítač s reproduktory, dětskou písničku „Hlava, ramena, kolena, palce“ ve více jazykových verzích nebo jinou písničku o částech lidského těla. Na YouTube lze nalézt tento typ písniček v několika jazycích.

CÍL AKTIVITY

Hlavním cílem této aktivity je podpořit v dětech mnohojazyčné myšlení za pomoci zpěvu, tance a zábavy.

PŘÍPRAVA NA AKTIVITU

Před samotnou aktivitou musí učitel připravit písničku v daných jazycích. Je také zapotřebí připravit audio přehrávač nebo počítač a ujistit se, že písnička bude slyšet. Je možné, že učitel bude muset písničku studentům předzpívat. Místnost by měla být dostatečně prostorná, aby v ní děti mohly vytvořit kruh a tancovat. Pokud děti písničku neznají, doporučujeme s nimi nejprve projít text, než budou písničku zpívat a případně na ni tancovat.

PŘÍNOS AKTIVITY

Tato aktivita kombinuje výuku jazyků s hudbou a pohybovými aktivitami. To znamená, že jazyková linka je zde propojena s rytmem a akcí, což pomáhá k získání jazykových dovedností přes více kanálů najednou (poslech, mluvení, melodie, rytmus, zpěv, pohyb). Cvičení navíc podporuje kinestetický rozvoj u dětí. Výuka cizích jazyků zábavnou formou je velkým přínosem pro děti, jelikož se učí velmi nenásilnou formou za použití různých jazyků, kterými se mluví ve třídě.

ZDROJ AKTIVITY

Song text in English: “Head, Shoulders, Knees and Toes” - link to lyrics (and further ideas for performance):

http://en.wikipedia.org/wiki/Head,_Shoulders,_Knees_and_Toos

POSTUP

Jakmile si děti osvojí melodii a slova, mohou na to navázat zpíváním a tancem, který bude reflektovat jednotlivé části těla objevující se v dané písničce. Děti tedy vytvoří kruh, ve kterém ve stejnou chvíli zpívají a tancují. Když děti ovládnou původní jazykovou verzi písničky, může učitel přistoupit k představení písně v jiném jazyce. Pokud jsou slova v nově představeném jazyce pro děti příliš složitá (pokud se tento jazyk například neučí v jiném předmětu ve škole), doporučujeme nejprve vytisknout text a seznámit děti s jednotlivými slovy ve správné výslovnosti. Celý nácvik můžete několikrát opakovat. Každé dítě by mělo mít příležitost se do aktivity zapojit. Děti, které mluví cizím jazykem dané písničky, mohou vést celý nácvik a zpívání písničky.

DÉLKA AKTIVITY	30–60 minut
VĚKOVÁ KATEGORIE	6–10
KLÍČOVÁ SLOVA	vnímání jazyků, použití jazyků
JAZYK PŮVODNÍHO ZDROJE	němčina
POMŮCKY	papír s načrtnutou postavou dívky nebo chlapce (každý student si může vybrat), barevné pastelky

CÍL AKTIVITY

Hlavním cílem této aktivity je zvýšení povědomí o jazyku mezi mnohojazyčnými a jednojazyčnými dětmi v souvislosti s otázkami typu: Kterým jazykem mluvím? Co pro mě můj jazyk znamená? Kdy a který jazyk mám použít? Kde a od koho jsem se tento jazyk naučil? Co mám tímto jazykem vyjádřit (emoce, školní nebo rodinné situace)? Které jazyky bych se chtěl naučit?

PŘÍPRAVA NA AKTIVITU

Jakmile mají žáci dané materiály, učitel jim vysvětlí jednotlivé kroky aktivity.

PŘÍNOS AKTIVITY

Tato aktivita není zaměřená na výuku cizího jazyka, ale na reflexi a toleranci ostatních jazyků a na význam jazyka pro konkrétní osobu. Jinými slovy, tato aktivita využívá propojení jazyků a emocí na meta úrovni. Toto cvičení zároveň přispívá k podtržení hodnoty jazyků jako takové a pomáhá představit jednotlivé jazyky ve třídě.

ZDROJ AKTIVITY

Podrobnější vysvětlení postupu a cíle této aktivity (v němčině):

http://app.gwv-fachverlage.de/ds/resources/w_41_4715.pdf

Klikněte zde pro vysvětlení aktivity a hotové ukázkové jazykové portréty:

http://www.daz-mv.de/fileadmin/team/Handreichung/4_c_iii_a-c_farbige_Bilder.pdf

<http://www.daz-mv.de/Handreichung.17.0.html>

POSTUP

Učitel vysvětluje žákům, jak vyplnit jejich list papíru pomocí jeho vlastního portrétu ve velkém formátu na tabuli. Poté položí výše uvedené otázky. Otázky mohou být prodiskutovány v rámci celé třídy předtím, než studenti začnou vypracovávat svůj vlastní jazykový portrét. Každý žák obdrží list s obrysem chlapce nebo dívky. Tento obrys vybarví pastelkami. Cílem je spojit části těla s jazykem, kterým děti mluví nebo by chtěly mluvit nebo se kterým nějakým způsobem již přišly do kontaktu, např.: „vybarvil jsem červeně srdce, které je propojené s italštinou, protože je to můj mateřský jazyk, kterým se mluví v mé rodině. Anglický jazyk patří k hlavě, protože se ho učím ve škole a stojí mě hodně úsilí si zapamatovat gramatiku a slovní zásobu.“ Výše uvedené otázky pomohou vytvořit celý jazykový portrét. Jakmile jsou portréty hotové, každý děti je prezentují před celou třídou, což dává příležitost zamyslet se nad jazykovými vazbami mezi studenty ve třídě a zároveň si vyměnit jazykové zkušenosti, které děti mají.

DÉLKA AKTIVITY	60 minut
VĚKOVÁ KATEGORIE	6–10
KLÍČOVÁ SLOVA	vnímání jazyků, použití jazyků
JAZYK PŮVODNÍHO ZDROJE	angličtina
POMŮCKY	velká mapa světa, samolepky nebo nálepky, obrázky žáků

CÍL AKTIVITY

Cílem aktivity je zlepšit jazykové a kulturní povědomí ve třídě s důrazem na kulturní rozmanitosti a potenciál jednotlivých žáků. Buduje tak v dětech pochopení a rozvíjí úvahy o vlastním jazyce a původu.

PŘÍPRAVA NA AKTIVITU

Mapa světa by měla být zavěšena na viditelném místě. Jakmile žáci dostanou materiály, může učitel začít vysvětlovat princip celé aktivity.

PŘÍNOS AKTIVITY

Tato činnost není primárně o jazykovém vzdělávání, ale o reflexi různých jazyků a kultur. Toto cvičení přispívá ke zdůraznění hodnoty jazykové a kulturní rozmanitosti, původu a dalších příbuzných aspektech.

ZDROJ AKTIVITY

Projekt *Multilingual Families*

POSTUP

Žáci umístí své fotografie nebo obrázky na místo na mapě, kde se cítí jako doma. Mohou se umístit na více zemí najednou. Zároveň napíší jméno země a město, které vybrali. Každý žák si poté vezme tužku a papír a napíše pár klíčových slov nebo informací o zemi, rodišti a kultuře, kterou zvolil na mapě. Jednotlivá slova se poté umístí na mapu. Měla by shrnovat informace o tom, jaké osoby nebo věci jsou spojené s daným místem, jaké má žák na místo vzpomínky a které aktivity jsou pro něho důležité. Zároveň může přidat například pozdravy v daném jazyce, obvyklá slova, atp. Po dokončení mapy bude každý žák prezentovat vybrané místo. Tato aktivita dává prostor zamyslet se nad jazyky a kulturami ve třídě a probrat, co konkrétní jazyk a související aspekty pro dotyčného žáka znamenají. Také podporuje rozšiřování jazykových zkušeností a znalostí pomocí nejoblíbenějších slov, které se spolužáci naučí. Velká mapa světa bude nakonec společným produktem celé třídy, na kterém se podíleli všichni žáci svými vzpomínkami, zkušenostmi a zajímavostmi. Tato mapa může být vyvěšena ve třídě, aby připomínala kulturní a jazykovou diverzitu, ve které děti žijí.

DÉLKA AKTIVITY	50–100 minut (plus čas na přípravu)
VĚKOVÁ KATEGORIE	6–10
KLÍČOVÁ SLOVA	hra, tvořivost, jazykový repertoár
JAZYK PŮVODNÍHO ZDROJE	němčina (instrukce), více jazykových verzí (aktivita)
POMŮCKY	noviny, obaly v různých jazycích, návody k použití v jazyce daného žáka

CÍL AKTIVITY

Tato činnost vede k aktivní a intenzivní konfrontaci jazyků ve třídě a zvyšuje znalosti v oblasti daných jazyků vedle běžně používaného jazyku ve třídě.

PŘÍPRAVA NA AKTIVITU

Před samotnou aktivitou shromáždí děti návody k použití od výrobců. Nejjednodušším způsobem je zapojit rodiče, čímž se zároveň prokáže, že má škola zájem na mnohojazyčné výchově. Učitelé mohou také navrhnout rodičům, aby vyzkoušeli aktivitu „Nákupní seznam“ nebo „Poznáváme kulturu při vaření“, které jsou obsaženy v Průvodci pro rodiče. Tyto a všechny ostatní doplňkové materiály jsou dostupné na webových stránkách projektu

PŘÍNOS AKTIVITY

Zvyšování povědomí o jazycích mezi žáky i učiteli.

ZDROJ AKTIVITY

Handreichung zum guten Umgang mit schulischer Mehrsprachigkeit, 2012, ÖSZ (ed.), KIESEL neu, Heft 2.

Ke stažení online na OESZ, viz:

www.oesz.at/OESZNEU/main_05.php?page=0511.

POSTUP

Studenti nejprve přinesou do školy obaly a návody k použití ve svém rodném jazyce, ze kterých postaví věž s texty v různých jazycích. Návody a texty buď mohou nalepit na předměty, nebo je ponechat v původním stavu, případně zmačkat do kuliček. Je vhodné mít několik textů natištěných přímo na krabicích, které zajistí stabilitu věže.

V případě, že je ve třídě více studentů, může ji učitel rozdělit do skupinek po 3 až 7 žácích, kdy každá skupinka vytvoří svou vlastní věž. Každá věž by nakonec měla mít název a logo. Po vybudování všech věží proběhne výstava, při které každý tým vysvětlí okolnosti výstavby, zaměření a detaily dané věže. Učitel poté shromáždí všechny jazyky, které byly při výstavbě vybudovány. Může také vytvořit seznam jazyků podle toho, jak byly v jednotlivých týmech zastoupeny.

DÉLKA AKTIVITY	30–60 minut
VĚKOVÁ KATEGORIE	6–10
KLÍČOVÁ SLOVA	slovní zásoba, porovnávání slov, identifikace slov
JAZYK PŮVODNÍHO ZDROJE	více jazykových verzí
POMŮCKY	tabule, psací potřeby, barevné papíry

CÍL AKTIVITY

Cílem této aktivity je poskytnout dětem příležitost k objevení podobností a rozdílů mezi slovy a výrazy v různých jazycích. Děti zde mají roli „jazykových detektivů“, kteří hledají podobnosti a spojení mezi jednotlivými jazyky. Tato aktivita také pomáhá snížit obavy z obtížnosti jazykového vzdělávání pomocí příkladů slov s podobným tvarem v různých jazycích.

PŘÍPRAVA NA AKTIVITU

Tato činnost nevyžaduje žádnou přípravu ani vybavení. Doporučujeme, aby učitel dopředu vybral vhodná slova a zjistil, kterými jazyky děti ve třídě disponují. Je také důležité vědět, jaké dialekty v rámci mnohojazyčné výchovy děti ve třídě a ve škole používají.

PŘÍNOS AKTIVITY

Hlavním přínosem této aktivity je, že otevírá prostor pro vnímání podobností mezi jazyky. Obzvláště pokud každé dítě dokáže nalézt vztah mezi jazyky samo. Další možností je, že děti použijí zmíněné tabulky také doma a využijí pouze slova, která jim budou vyhovovat. Tyto tabulky, které si vytvoří doma, mohou poté prezentovat i ve třídě.

ZDROJ AKTIVITY

Peters C., 2004, *Comparative evaluation of multilingual information access systems: 4th Workshop of the Cross-Language Evaluation Forum, CLEF 2003, Trondheim, Norway, August 21-22, revised papers*. New York: Springer.

POSTUP

Učitel vybere vhodná slova předem, např. slova předmětů ve třídě. Poté napíšou žáci vybraná slova na tabuli v jazyce, který ve třídě převládá. V případě potřeby je možné použít obrázky místo slov. Žáci řeknou učiteli, se kterými jazyky se už setkali a ty se přidají do tabulky. K výrazům lze přidat také rod, např. v němčině Tisch (m) nebo ve francouzštině (f).

Takto je potřeba doplnit celou tabulku. Slova v hlavním jazyce budou použita vždy nahoře (viz tabulka níže). Pokud se žáci zmíní o výrazech v dalších jazycích, mohou je na tabuli připsat do tabulky. Zároveň vysvětlí svůj vztah k jazyku a výraz, který napsali. Pokud je zmíněný výraz v jiné abecedě, pokusí se jej přepsat do latinky tak, aby ho pochopili všichni ostatní žáci.

Jakmile je tabulka hotová, porovná celá třída jednotlivé výrazy a jazyky – která slova jsou podobná v různých jazycích, která jsou naopak velmi odlišná, proč se liší a kdo těmito jazyky ve třídě mluví.

Po dokončení tabulky začnou psát žáci slova na barevné papíry. Tyto listy se poté zavěsí poblíž daných předmětů, které jsou těmito výrazy popsány, například papír se slovem okno je vhodné umístit poblíž okna. Listy papíru lze nechat vyvěšené po delší dobu pro posílení povědomí o existenci různých jazyků. Tuto aktivitu lze opakovat v různých podobách, např. rodina nebo koníčky.

Zde je příklad takové tabulky:

Jazyk	slovo				
	krzesło (n)	stół (m)	tablica (f)	uczennica (f), uczeń (m)	nauczycielka (f), nauczyciel (m)
španělština	silla (f)	mesa (f)	pizarra (f)	alumna (f), alumno (m)	profesora (f), profesor (m)
francouzština	chaise (f)	table (f)	tableau (m)	élève (f/m)	professeur (f/m)
němčina	Stuhl (m)	Tisch (m)	Tafel (f)	Schülerin (f), Schüler (m)	Lehrerin (f), Lehrer (m)
angličtina	chair	table	blackboard	pupil	teacher

DÉLKA AKTIVITY	60 minut
VĚKOVÁ KATEGORIE	6–10
KLÍČOVÁ SLOVA	kulturní rozmanitost, kulturní povědomí a porozumění
JAZYK PŮVODNÍHO ZDROJE	více jazykových verzí
POMŮCKY	obrázky tradic a kulturních událostí, papír, fotky, internetové připojení.

CÍL AKTIVITY

Cílem této aktivity je zvýšit informovanost dětí o jiných kulturách a tradicích ve třídě. Děti se dozví o různých kulturních aspektech a událostech v jiných zemích. Je to také příležitost k tomu, aby se žáci zamysleli nad svou vlastní kulturou.

PŘÍPRAVA NA AKTIVITU

Je potřeba připravit materiály pro všechny žáky. Dále také tužku, papír, knihy, plakáty a materiály z internetu, které jim maximálně přiblíží danou kulturu. Pokud se učitel rozhodne, může si připravit úvod ke každé kultuře.

PŘÍNOS AKTIVITY

Tato aktivita probouzí a upevňuje kulturní povědomí žáků a umožňuje jim uvažovat o kulturní rozmanitosti. Získají dojmy z jiných kultur a začnou přemýšlet o vlastní kultuře. Dalším přínosem ve třídě s mnohojazyčným prostředím je poukázat na aspekty kultur ostatních spolužáků. Tento potenciál by měl být využit pro kulturní rozvoj celé třídy.

ZDROJ AKTIVITY

Projekt *Multilingual Families*

POSTUP

Učitel by měl na začátku vysvětlit cíl celé aktivity, zahájit diskuzi ve třídě o kultuře a tradicích, např. otázkou jaká je nejoblíbenější dětská tradice a proč, případně co si pod různými tradicemi děti představují a jak je slaví. K těmto tématům může začít učitel ukazovat relevantní obrázky. Žáci na obrázky mohou reagovat a začít je popisovat – co se na obrázku děje, odkud fotka pochází, atp. Poté jsou žáci vyzváni, aby si zvolili svůj oblíbený svátek nebo tradici a popsali ho na předložený papír za použití slov, obrázků, svých zážitků, atd. Zvolené téma by mělo pocházet z jejich kultury, ale zároveň by je měl učitel nechat, aby si jej vybrali podle vlastní volby. Žáci mohou pracovat samostatně nebo v malých skupinkách.

Doma nebo v průběhu hodiny si žáci připraví malou vizuální prezentaci vybraného tématu. Prezentace by měla obsahovat informace o tom, kdy, kde a jak se tradice slaví, proč si vybrali tuto událost a jaké jsou typické znaky a prvky vybrané kultury. Žáci mohou do prezentace zahrnout také typické nářečí, texty nebo rýmy, které jsou s tradicí spojené. Na prezentaci témat by měl být vyhrazen dostatek času na případné otázky nebo diskuzi.

A17

SPOJTE PÍSMENA!

DÉLKA AKTIVITY	20 minut
VĚKOVÁ KATEGORIE	6–10
KLÍČOVÁ SLOVA	písmena, čtení, abeceda, latinka, arabská abeceda, cyrilice, řecká abeceda
JAZYK PŮVODNÍHO ZDROJE	angličtina
POMŮCKY	Vytiskněte a rozstříhejte čtyři různé typy abecedy na malé čtverečky s jedním písmenem. Odkaz na typy abecedy jsou uvedeny níže (viz Zdroj aktivity).

CÍL AKTIVITY

Cílem této aktivity je seznámit děti s různými typy abecedy.

PŘÍPRAVA NA AKTIVITU

Učitel by měl připravit písmenka vybraných abeced, která by měla být rozstříhaná na čtverečky. Latinku, arabštinu, cyrilici a další druhy abecedy lze nalézt v níže uvedených odkazech. Učitel připraví materiály v závislosti na počet dětí, popř. skupin ve třídě. Po rozstříhání abeced na několik částí je aktivita připravena.

PŘÍNOS AKTIVITY

Hlavním přínosem této aktivity je informace pro děti, že existují i jiné typy abecedy než ten, se kterým se běžně setkávají. Tento fakt jim pomůže vnímat okolí v globálním kontextu. Učitel může tuto aktivitu rozšířit o další druhy abeced podle potřeby.

ZDROJ AKTIVITY

<http://en.wikipedia.org/wiki/Cyrillic>

http://en.wikipedia.org/wiki/Arabic_alphabet

http://en.wikipedia.org/wiki/Latin_alphabet

http://en.wikipedia.org/wiki/Greek_alphabet

POSTUP

Učitel rozdělí třídu do skupin po čtyřech nebo pěti dětech. Každá skupinka dostane písmena všech vybraných abeced, která budou zamíchaná. První úkolem je srovnat písmena podle typu abecedy do čtyř samostatných hromádek. Může to být soutěž v rychlosti – skupinka, která správně rozdělí písmenka, vyhrává. Jakmile děti první krok dokončí, pomůže jim učitel seřadit písmena ve správném pořadí. Poté mohou děti vytvořit pět různých slov v jednotlivých abecedách a předvést je před třídou.

DÉLKA AKTIVITY	30 minut
VĚKOVÁ KATEGORIE	6–10
KLÍČOVÁ SLOVA	identifikace slov, učení se jazyků
JAZYK PŮVODNÍHO ZDROJE	angličtina
POMŮCKY	malé kusy papíru, obálky a fixy

CÍL AKTIVITY

Cílem této aktivity je naučit se základní slova v jazycích, které jsou přítomny ve třídě.

PŘÍPRAVA NA AKTIVITU

Učitel připraví kousky papíru se slovy v jazycích, které se vyskytují ve třídě. Stejně tak mohou být zapojeny jazyky, které jsou ve třídě vyučovány. Volba slov závisí na daném probíraném tématu, např. ze zeměpisu, dějepisu. Doporučujeme použít podstatná jména, jako jsou zvířata nebo předměty. Poté musí být slova zamíchána a rozdělena do tolika obálek, kolik je ve třídě skupin. Každá obálka tedy obsahuje sadu stejných slov ve všech jazycích.

PŘÍNOS AKTIVITY

Hlavním přínosem této aktivity je vytváření povědomí o existujících jazycích. Využívá prvků jazykového vzdělávání, interkulturního vzdělávání, kooperativního učení, učení sebe sama a dalších. Tato aktivita je také považována za vhodný úvod do dalších témat, jako např.: tolerance, multikulturalismus, zeměpis nebo ekologie.

ZDROJ AKTIVITY

Root-Bernstein R., Glynn M.T., 2001, *Sparks of genius: the thirteen thinking tools of the world's most creative people*, Boston, Mass: Houghton Mifflin Co.

POSTUP

Učitel rozdělí třídu do malých skupin s alespoň jedním mnohojazyčným dítětem v každé skupině. Každá skupinka obdrží obálku. Úkolem je najít stejná slova v každém z jazyků. Tuto aktivitu je možné pojmut jako soutěž – první skupinka, která správně zařadí slova, vyhrává. Dítě, které mluví daným jazykem, může pomoci s výslovností obtížnějších slov v jeho jazyce. Poté bude dítě ukazovat zbytku třídy obrázky a jeho spolužáci se pokusí si vzpomenout na výraz, který daný předmět pojmenovává.

DÉLKA AKTIVITY	30 minut
VĚKOVÁ KATEGORIE	6–10
KLÍČOVÁ SLOVA	identifikace slov, učení se jazyků
JAZYK PŮVODNÍHO ZDROJE	angličtina
POMŮCKY	papír, barevné fixy, obrázky z časopisu, lepidlo, nůžky

CÍL AKTIVITY

Hlavním cílem aktivity je zvýšit u žáků zvědavost a zájem o nejrůznější kultury a osvojování cizího jazyka.

PŘÍPRAVA NA AKTIVITU

Učitel připraví ve spolupráci s dětmi z mnohojazyčných rodin velmi krátké texty v jazycích, které se vyskytují ve třídě. Těmito texty mohou být výrazy jako pozdravy, atp.

PŘÍNOS AKTIVITY

Děti získají povědomí o existenci dalších jazyků a výhodách mluvení více než jedním jazykem za pomoci jazykové výchovy, interkulturního vzdělávání a kooperativního učení. Tato aktivita by měla být pojata tak, aby byla pro děti zábavnou.

ZDROJ AKTIVITY

Projekt *Multilingual Families*

POSTUP

Učitel představí aktivitu tím, že napíše text na tabuli ve všech jazycích. Poté dává dětem kus papíru ve tvaru pohlednice. Na pohlednici nakreslí děti obrázek, který se týká konkrétní příležitosti – Vánoce, Nový rok, svátek – a věnuje ho svým rodičům. Po nakreslení obrázku přidají děti na pohlednici text, který připravil učitel ve dvou jazycích – v těch, které se nejčastěji vyskytují ve třídě. Děti mohou své pohlednice vystavit na nástěnku nebo donést domů svým rodičům.

DÉLKA AKTIVITY	25 minut
VĚKOVÁ KATEGORIE	6–10
KLÍČOVÁ SLOVA	turista, turismus, město, jména, spojování, cestování
JAZYK PŮVODNÍHO ZDROJE	angličtina
POMŮCKY	vytisknuté národní vlajky a jména měst ve vybraných jazycích (odkaz naleznete v části Zdroje této aktivity)

CÍL AKTIVITY

Tato aktivita se věnuje rozdílu názvu jednotlivých měst v různých jazycích. Přidanou hodnotou této aktivity je poznání národních vlajek a vytvoření základu pro zeměpis.

PŘÍPRAVA NA AKTIVITU

Učitel by měl před začátkem aktivity použít webové stránky, které jsou zmíněny ve zdrojích. Pod jednotlivými odkazy se ukrývají jména evropských měst v různých jazycích a národní vlajky. Tyto materiály by měly být vytištěny ještě před hodinou. Učitel připraví tzv. turistické sady, které obsahují vlajku a název města ve třech jazycích (např. vlajka Velké Británie: London – angličtina, Londres – francouzština, Londra – italština). Učitel by měl připravit tyto tři turistické sady. Jazyky může zvolit podle svého uvážení, ale měl by brát ohled na věk dětí ve třídě.

PŘÍNOS AKTIVITY

Tato činnost u dětí podporuje všeobecné znalosti o geografických faktech a pomáhá jim pochopit využívání jazyků v běžném životě.

ZDROJ AKTIVITY

http://en.wikipedia.org/wiki/Names_of_European_cities_in_different_languages

http://www.photius.com/flags/alphabetic_list.html

POSTUP

Třída by měla být rozdělena do skupinek po čtyřech nebo pěti dětech. Každá skupinka dostane tři turistické sady, které budou promíchány. Jejich prvním úkolem je přiřadit správnou vlajku ke třem názvům stejného města ze země, která je charakterizovaná vlajkou. Poté, co děti seřadí tři sady správně, je jejich úkolem odhadnout, které tři jazyky byly pro názvy měst použity. Po dokončení této činnosti s nimi může učitel diskutovat o zmíněných městech a zemích.

DÉLKA AKTIVITY	10 minut
VĚKOVÁ KATEGORIE	0–6
KLÍČOVÁ SLOVA	čísla, počítání, části těla
JAZYK PŮVODNÍHO ZDROJE	angličtina
POMŮCKY	žádné

CÍL AKTIVITY

Na konci aktivity by děti měly umět počítat do pěti ve všech použitých jazycích.

PŘÍPRAVA NA AKTIVITU

Učitel by se měl ujistit, že jsou všechny děti schopni napočítat do pěti ve svých rodných jazycích.

PŘÍNOS AKTIVITY

Děti posílí svoji schopnost počítat do pěti, a zároveň se učí nová slova v cizích jazycích.

ZDROJ AKTIVITY

Projekt *Multilingual Families*

POSTUP

Na začátku děti představí prvních pět číslovek ve svém rodném jazyce. Poté budou děti procvičovat správnou výslovnost čísel individuálně a ve skupinkách. Je důležité, aby si děti navzájem opravovaly správnou výslovnost. Jakmile si děti zapamatují čísla, učitel se postaví před třídu a ukazuje počet prstů, na který děti reagují vyslovením správné číslovky v právě zvoleném jazyce. Tato činnost se stane zábavnou ve chvíli, kdy učitel bude zrychlovat ukazování prstů na své ruce. Děti se poté mohou rozdělit do dvojic a pokračovat v této aktivitě, aby si číslice v různých jazycích co nejvíce osvojily – jedno dítě bude ukazovat počet prstů a druhé říkat počet. Poté si role vymění.

DÉLKA AKTIVITY	25 minut
VĚKOVÁ KATEGORIE	6–10
KLÍČOVÁ SLOVA	komunikace, slova, výrazy, hra
JAZYK PŮVODNÍHO ZDROJE	angličtina
POMŮCKY	pero, papír

CÍL AKTIVITY

Hlavním cílem této aktivity je podpořit diskuzi mezi dětmi z různých kultur ve třídě, která poskytuje seznámení s cizími jazyky, kulturami a novými slovy v těchto jazycích.

PŘÍPRAVA NA AKTIVITU

Dítě, které hovoří cizím jazykem, si připraví pět běžných slov ve svém jazyce (např. kniha, jablko, matka, autobus, pes). Výběr těchto slov a jejich vhodnost může být prodiskutována s učitelem. Každé dítě ve třídě bude potřebovat tužku a papír.

PŘÍNOS AKTIVITY

Aktivita povzbuzuje děti ke komunikaci. Tato hra mimo jiné rozvíjí dětskou fantazii a deduktivní uvažování v souvislosti s osvojováním cizího jazyka. Měla by být pro děti zábavou.

ZDROJ AKTIVITY

Rooyackers P., 2002, *101 language games for children: fun and learning with words, stories, and poems*, Berkeley, CA: Publishers Group West.

POSTUP

Děti sedí v kruhu a pokládají otázky nebo se jednoduše baví s dítětem, které vybralo pět klíčových slov. Jejich úkolem je odhalit těchto pět cizích výrazů, které dítě bude používat namísto slov v běžném jazyce (např. běžným jazykem je čeština a jazykem dítěte je francouzština: „Obvykle chodím do školy se svým *père*“). Děti pokračují v diskuzi, dokud většina z nich neodhalí všech pět slov s návrhem na jejich význam v běžném jazyce. Pokud se dětem nedaří tento úkol splnit, může do aktivity zasáhnout učitel s nápovědou. Poté jsou návrhy prezentovány dítěti, které jim podává vysvětlení.

DÉLKA AKTIVITY	10 minut
VĚKOVÁ KATEGORIE	6–10
KLÍČOVÁ SLOVA	komiks, pozdravy, kreslený příběh, online
JAZYK PŮVODNÍHO ZDROJE	angličtina
POMŮCKY	šablona (viz Zdroj aktivity) nebo vytištěný komiks pro každé dítě

CÍL AKTIVITY

Cílem této aktivity je, aby děti získaly představu o jiných jazycích prostřednictvím zábavného komiksu.

PŘÍPRAVA NA AKTIVITU

Před samotnou aktivitou připraví učitel komiks. Je možné použít šablonu, která je zobrazena níže nebo vytvořit svůj vlastní komiks na webových stránkách uvedených ve zdrojích. Učitel požádá děti ve třídě, které mluví jinými jazyky, aby připravily tři krátké věty a reakce, které budou použity v šabloně. Měly by zahrnovat pozdrav, rozloučení a další fráze.

PŘÍNOS AKTIVITY

Přínos této aktivity spočívá v zapojení dětí do dialogu prostřednictvím komiksu. Vizuální obrázky posilují význam textu v cizím jazyce, což pomůže snadněji absorbovat cizí slova a posílí komunikační dovednosti.

ZDROJ AKTIVITY

<http://www.garfield.com/fungames/comiccreator.html>

POSTUP

Každé dítě obdrží jednu komiksovou šablonu se třemi částmi. Dítě, které disponuje cizím jazykem, napíše na tabuli šest krátkých frází (3 fráze a 3 reakce) ve svém jazyce. V případě potřeby může pomoci učitel. Prvním úkolem pro žáky je umístit věty do komiksových panelů. Jakmile tento krok splní, rozdělí se do dvojic, z nichž jeden představuje Garfielda a druhý Odieho. Poté děti procvičují fráze v podobě dialogu, který několikrát opakuji.

Možnosti a alternativy

Aktivita funguje nejlépe s on-line komiksy. Ve třídách s žádnými nebo málo počítači učitel vytiskne jednu kopii pro každého studenta.

Garfield characters: © Paws, Inc. All Rights Reserved. This comic was not created or approved by Jim Davis or Paws. Copying and/or distribution of this comic is prohibited.

DÉLKA AKTIVITY	30 minut
VĚKOVÁ KATEGORIE	6–10
KLÍČOVÁ SLOVA	abeceda, slovní zásoba, online
JAZYK PŮVODNÍHO ZDROJE	angličtina
POMŮCKY	list papíru

CÍL AKTIVITY

Cílem aktivity je seznámit žáky s jazyky, které se vyskytují ve třídě pomocí písmen a běžně používaných slov v daných jazycích. Děti vytvoří list s písmeny abecedy, obrázky a slovy. Příklad podobné aktivity využívající abecedu lze nalézt na

<http://www.poissonrouge.com/abc/>

PŘÍPRAVA NA AKTIVITU

Učitel se seznámí s danou abecedou a připraví seznam slov, která budou reprezentovat jednotlivá písmena abecedy.

PŘÍNOS AKTIVITY

Aktivita je navržena tak, aby pomohla dětem lépe pochopit cizí jazyk pomocí abecedy a běžně používaných slov. K tomuto účelu dětem přispěje také grafické znázornění vybraných výrazů.

ZDROJ AKTIVITY

<http://www.poissonrouge.com/abc/>

POSTUP

Učitel napíše na tabuli jednotlivá písmena abecedy včetně slov, která je reprezentují. Učitel poprosí dítě, které ovládá další jazyk, aby předstoupilo před třídu a předneslo správnou výslovnost daných výrazů. Děti si potom na papír přepíší písmena abecedy s vybranými výrazy a obrázky, které jim pomohou lépe si zapamatovat všechny slova. Je také možné použít obrázky odjinud namísto kreslení. Poté si děti projdou všechny vytvořené listy a pokusí se zapamatovat si použité výrazy i za pomoci obrázků.

DÉLKA AKTIVITY	45 minut
VĚKOVÁ KATEGORIE	6–10
KLÍČOVÁ SLOVA	poslechové dovednosti, slovní zásoba, společné učení
JAZYK PŮVODNÍHO ZDROJE	angličtina
POMŮCKY	pero a papír pro každého žáka

CÍL AKTIVITY

Hlavním cílem této aktivity je vytvořit slovník ve spolupráci se všemi studenty, do kterého budou žáci zaznamenávat často používané výrazy nebo fráze, se kterými se setkají při hodině. Mělo by se jednat o slova, která často slyší od svých spolužáků mluvících dalšími jazyky. Pro vysvětlení každého termínu mohou studenti použít definice, příklad ve větě, synonymum nebo obrázek. Tento slovník mohou využívat v průběhu celého školního roku.

PŘÍPRAVA NA AKTIVITU

Dva sešity, tužky a pastelky.

PŘÍNOS AKTIVITY

Aktivita je navržena tak, aby pomohla dětem lépe pochopit cizí jazyk pomocí abecedy a běžně používaných slov. K tomuto účelu dětem přispěje také grafické znázornění vybraných výrazů.

ZDROJ AKTIVITY

Barnard R., Glynn T., 2004, *Bilingual children's language and literacy development: 4th Workshop of the Cross-Language Evaluation Forum, CLEF 2003, Trondheim, Norway, August 21-22, 2003*, Buffalo, N.Y.: Multilingual Matters.

POSTUP

Učitel by měl nejprve studentům důkladně vysvětlit smysl a cíl celé aktivity. Slovníček je založený na výrazech v cizím jazyce, které se často vyskytují ve třídě. Je zapotřebí, aby byl sešit s výrazy k dispozici všem studentům. Učitel připraví šablonu slovníčku se všemi potřebnými informacemi o tom, jak do ní zapisovat jednotlivá slova (definice, příklad použití, synonymum, překlad, obrázek, atp.). Konečná verze potom bude sdílena mezi všemi žáky.

DÉLKA AKTIVITY	15–30 minut
VĚKOVÁ KATEGORIE	0–6
KLÍČOVÁ SLOVA	omalovánky, pastelky, barvy, online
JAZYK PŮVODNÍHO ZDROJE	angličtina. Tato aktivita může být využita ve více jazycích.
POMŮCKY	omalovánky, pastelky, počítač, notebook, přístup k internetu

CÍL AKTIVITY

Tato aktivita je navržena tak, aby podpořila osvojení si barev v různých jazycích, a zároveň obsahuje praktické procvičování.

PŘÍPRAVA NA AKTIVITU

Při aktivitě se využívají online omalovánky a pastelky. Jednou z takových stránek je „The Color“ na adrese WWW.THECOLOR.COM. Rodiče by měli předem promyslet barvy, kterými bude obrázek vymalován.

PŘÍNOS AKTIVITY

Tato aktivita mimo jiné rozvíjí kreativitu a přednes.

ZDROJ AKTIVITY

The color, WWW.THECOLOR.COM.

POSTUP

Na začátku by měl učitel seznámit děti s jednotlivými barvami v jazycích, které se vyskytují ve třídě v případě, že je děti neznají. V souvislosti s tématem obrázku by měl učitel také připravit relevantní slovní zásobu. Nejprve doporučujeme pobavit se s dětmi o tom, co na obrázku vidí. Úkolem dětí je poté vybrat barvy, které použijí, pojmenovat je a vybarvit obrázek podle svých nápadů. Jakmile děti vybarví obrázek, mohou začít diskutovat o předmětech, které jsou na obrázku v jazyce vyskytující se ve třídě. Právě díky využívání online omalovánek existuje celá řada možností a variací, jak lze tuto aktivitu pojmout. Na závěr můžete vybarvené obrázky uložit do počítače a vytisknout.

Možnosti a alternativy

Aktivita může být také provedena pouze pomocí papírové verze omalovánek.

SLOVNÍČEK POJMŮ

Jazykový vklad	Představuje lingvistický materiál v jeho ryzí podobě, obvykle prostřednictvím rodilého mluvčího, ze kterého studenti odvozují pravidla cílového jazyka a nabývají povědomí o jeho struktuře
Jednojazyčnost	Schopnost mluvit pouze jedním jazykem
Mnohojazyčnost	Schopnost jednotlivce, nebo společenství jednotlivců používat více jazyků. Protiklad jednojazyčnosti
Osvojování jazyka	Proces učení se rodného, nebo cizího jazyka
Přepínání kódů	Přecházení z jednoho jazyka do druhého, nebo z jedné varianty jazyka do jiné, podle komunikačních okolností, ve kterých se jedinec ocitá
Dialekt	Regionální, nebo sociální varianta jazyka, jejíž výslovnost, gramatika, slovní zásoba, nebo způsob mluvení se liší od standardní podoby jazyka
Většinový jazyk	Úřední jazyk, kterým mluví většina obyvatel dané země
Jedna osoba, jeden jazyk	Způsob mnohojazyčné výchovy dětí, kdy každý z rodičů používá ve styku s dítětem výhradně jeden jazyk
Menšinový jazyk v domácnosti	Způsob mnohojazyčné výchovy dětí, kdy se jazyk rodiny používá pouze v domácnosti, což umožňuje velkou míru vystavení dítěte většinovému jazyku v okolním prostředí
L1	První osvojený jazyk, nazývaný také mateřská řeč. V mnohojazyčném prostředí, ve kterém dítě mluví více jazyky, je to ten, který používá nejraději, nebo nejčastěji
L2	Další osvojený jazyk k mateřskému jazyku, může jich být víc
Jazykové povědomí	Schopnost vědomě uvažovat o povaze jazyka a uvědomovat si zákonitosti jeho použití v určitém kontextu
Jazykový repertoár	Odráží fakt, že všichni lidé disponují předpoklady mluvit více jazyky. Repertoár jazyků jednotlivce (individuální repertoár) zahrnuje jazyky získané různými způsoby (jazyk, nebo jazyky naučené v dětství, jazyky osvojené v průběhu školní docházky, nebo jinými způsoby), pro které mají lidé různé schopnosti (každodenní komunikace, čtení, poslech atd.) a které ovládají na různé úrovni (začátečník, pokročilý, zkušený atd.)
Homonymum	Označuje si i jako slovo souzvučné. Je to slovo, které má stejnou podobu jako slovo jiného významu i původu
Schopnost přednesu (vyprávění)	Schopnost člověka vyprávět příběh (v ústní nebo písemné podobě). Je to schopnost vytvořit souvislý text s adekvátním využitím různých větných členů, například spojek, částic, nebo přídavných jmen

- Barnard R., Glynn T., 2004, *Bilingual children's language and literacy development: 4th Workshop of the Cross-Language Evaluation Forum, CLEF 2003, Trondheim, Norway, August 21-22*, Buffalo, N.Y.: Multilingual Matters.
- Handreichung zum guten Umgang mit schulischer Mehrsprachigkeit, 2012, ÖSZ (ed.), KIESEL neu, Heft 2.
www.oesz.at/OESZNEU/main_05.php?page=0511.
- Kharkhurin A.V., 2012, *Multilingualism and creativity*, Buffalo: Multilingual Matters.
- Léglu C., 2010, *Multilingualism and mother tongue in medieval French, Occitan, and Catalan narratives*, University Park, Pa.: Pennsylvania State University Press.
- Ennaji M., 20–6, *Multilingualism, cultural identity and education in Morocco*, New York: Springer.
- Peters C., *Comparative evaluation of multilingual information access systems: 4th Workshop of the Cross-Language Evaluation Forum, CLEF 2003, Trondheim, Norway, August 21-22*, Buffalo, N.Y.: Multilingual Matters.
- Root-Bernstein R., Glynn M.T., 2001, *Sparks of genius: the thirteen thinking tools of the world's most creative people*, Boston, Mass: Houghton Mifflin Co.
- Rooyackers P., 2002, *101 language games for children: fun and learning with words, stories, and poems*, Berkeley, CA: Publishers Group West.
- Schmölzer-Eibinger S., 2008/2011, *Lernen in der Zweitsprache. Grundlagen und Verfahren der Förderung von Textkompetenz in mehrsprachigen Klassen*, Tübingen: Narr.
- Schultz T., Kirchhoff K., 2006, *Multilingual speech processing: transnationalism, ethnicity, and the languages of American literature*, Amsterdam: Elsevier Academic Press.
- Teller V., White S.J., 1980, *Studies in child language and multilingualism: transnationalism, ethnicity, and the languages of American literature*. New York, N.Y.: New York Academy of Sciences.

MULTILINGUAL FAMILIES

Jazyková pokladnice Evropy

PROJEKT MULTILINGUAL FAMILIES JE ZAMĚŘENÝ NA UCHOVÁNÍ JAZYKŮ A KULTUR IMIGRANTŮ ŽIJÍCÍCH V EVROPSKÉ UNII A RODIN, VE KTERÝCH RODIČE MLUVÍ VÍCE NEŽ JEDNÍM JAZYKEM

Projekt podporuje

- rodiče, kteří kladou důraz na jazykovou výchovu svých dětí v rámci rodiny,
- učitele, kteří se setkávají s možností efektivně učit žáky v mnohojazyčném prostředí,
- děti, kteří jsou hrdí na svůj rodný jazyk.

AUTOŘI

KOORDINÁTOR PROJEKTU

SPOŁECZNA AKADEMIA NAUK, POLAND
www.spoleczna.pl

SPOŁECZNA AKADEMIA NAUK

LANGUAGE SCHOOL PELIKAN
WITH STATE LANGUAGE EXAM RIGHTS, LTD., CZECH REPUBLIC
www.jazykova-skola-pelikan.cz

PARTNEŘI PROJEKTU

KINDERSITE LTD., UK
Mosaic Art & Sound, UK
www.kindersite.info

THÜRINGER VOLKSHOCHSCHULVERBAND E.V., GERMANY
www.vhs-th.de

DIE WIENER VOLKSHOCHSCHULEN, AUSTRIA
www.vhs.at

